

ΔΥΟ ΛΑΪΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΦΟΥΓΓΑΡΑΔΕΣ ΤΟΥ ΤΑΡΠΟΝ ΣΠΡΙΝΓΚΣ

Του Αριστομένη Καθυβιότη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Τάρπον Σπρίνγκς είναι ένα μικρό παραλιακό χωριό στην πολιτεία Φλόριντα των ΗΠΑ, στην Αμερική.

Από το 1890, ήταν το κέντρο σπογγαλιείας της Βόρειας Αμερικής. Το 1905 προσκλήθηκαν από τοπικούς επιχειρηματίες Έλληνες δύτες, για να δουλέψουν εκεί, αφού οι συνθήκες της δουλειάς τους ήταν σχεδόν ίδιες μ' εκείνες της Ελλάδας. Πολλοί ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση. Έτσι, ήρθαν σφουγγαράδες από το Τρίκερι, την Αίγινα, την Κάλυμνο, την Σύμη, την Χάλκη και άλλα νησιά του Αιγαίου.

Έφεραν μαζί τους και τα σύνεργα της δουλειάς τους (σκάφανδρα κ.λ.π.), καθώς και σχέδια καϊκιών. Εκτός όμως από τις καταδύσεις, γρήγορα οι σφουγγαράδες ανέπτυξαν και επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Αναπτύχθηκε αμέσως ένας μικρός αλιευτικός στόλος από ελληνικά σφουγγαράδικα, που μεγάλωσε πολύ γρήγορα, αφού, ο βυθός του κόλπου του Μεξικού ήταν πλούσιος σε σφουγγάρια και σχεδόν παρθένο.

Δημιουργήθηκε έτσι στο Τάρπον Σπρίνγκς μια ακμάζουσα ελληνική παροικία. Το χωριό θύμιζε πολύ Ελλά-

δα, αφού οι σφουγγαράδες έφεραν μαζί τους εκτός από τις οικογένειες, τα ήθη και τα έθιμά τους, τους χορούς, τα τραγούδια και τις φορεσιές τους.

Το 1947 κατοικούσαν στο Τάρπον 3.000 περίπου Έλληνες. Ο αλιευτικός στόλος, αριθμούσε την ίδια εποχή 150 σφουγγαράδικα, που εξορμούσαν σε όλο τον κόλπο του Μεξικού(1).

Σήμερα η σπογγαλιεία σ' ολόκληρο τον κόσμο είναι σχεδόν υπό εξαφάνιση, αλλά η ελληνική κοινότητα του Τάρπον Σπρίνγκς παραμένει ακόμα ζωντανή.

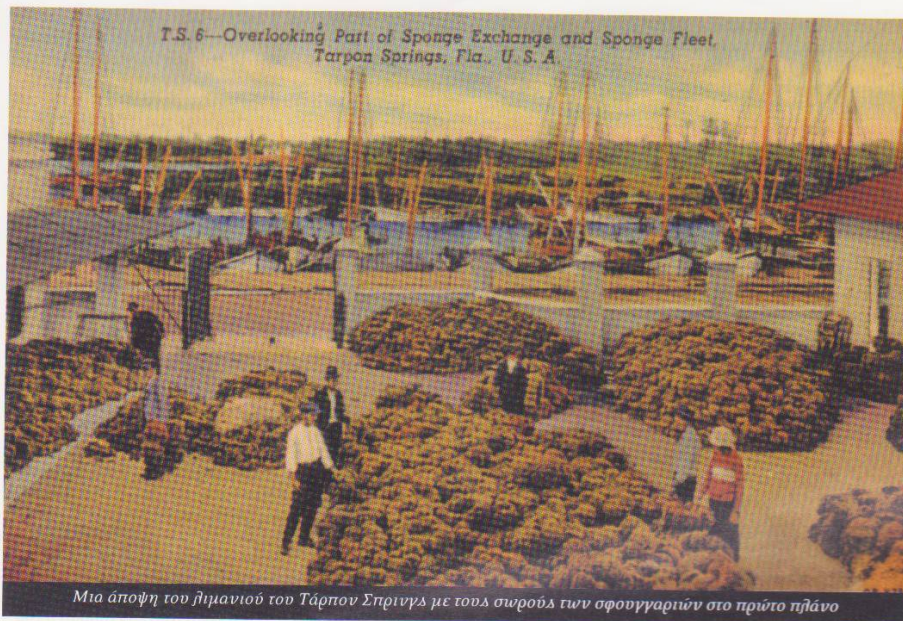
ΔΥΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΦΟΥΓΓΑΡΑΔΕΣ

Για τους ξενιτεμένους και την ξενιτιά, έχουν γραφτεί πολλά.

Για τους σφουγγαράδες του Τάρπον Σπρίνγκς ειδικότερα, εντοπίσαμε δυο τραγούδια, που μπορούμε να τα χαρακτηρίσουμε «λαϊκά». Ηχογραφήθηκαν στην Αμερική την δεκαετία του 1950 και δεν είναι γνωστά στην Ελλάδα, αφού οι δίσκοι που τα περιείχαν δεν κυκλοφόρησαν εδώ. Γιατί ο στόχος της κυκλοφορίας τους, ήταν πιθανότατα μόνον η αγορά της Αμερικής.

Στα τραγούδια αυτά περιγράφονται οι μικροκαυμνοί

των σφουγγαράδων. Αν και είναι προφανής ο εμπορικός χαρακτήρας τους, εν τούτοις είναι σημαντικό το ότι, πιθανότατα είναι τα μοναδικά που αναφέρονται στους Έλληνες βουτηχτάδες της Αμερικής.

Τα τραγούδια αυτά που κυκλοφόρησαν σε δίσκους 78 στροφών, είναι τα παρακάτω:

1. ΟΙ ΣΦΟΥΓΓΑΡΑΔΕΣ ΤΟΥ ΤΑΡΠΟΝ ΣΠΡΙΝΓΣ - Συρτός

Κυκλοφόρησε σε δίσκο της εταιρείας NINA RECORD COMPANY (με στοιχεία 618-A / TS 952). Το τραγούδησε η Ρένα Ντάλλια και την συνόδευσε η ορχήστρα υπό την διεύθυνση του Γιάννη Παπαϊωάννου. Ο τελευταίος είχε πάει για εμφανίσεις στην Αμερική μαζί με την Ρένα Ντάλλια, το 1954. Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους εκεί, έκαναν και ηχογραφήσεις δίσκων.

Ας δούμε όμως τι λέει η Ρένα Ντάλλια γι' αυτήν την περιοδεία και τις συγκεκριμένες ηχογραφήσεις: (2):

«...Στο μεταξύ είχαμε αρχίσει να κάνουμε και δίσκους στην εταιρεία «ΛΙΜΠΕΡΤΥ». Είχε κι άλλους Έλληνες καλλιτέχνες από 'κει, τον Τζίμ Αποστόλου και αρκετούς ακόμα. Και ωραίες ορχήστρες. Και στούντιο άνετα, εξυπηρετικά, με πολλές δυνατότητες που δεν υπήρχαν στην Ελλάδα. Είπαμε πολλά τραγούδια με τον Παπαϊωάννου, ακόμα και μερικά που είχε πει ο Καζαντζίδης και δεν είχαν ακουστεί. Του Γιάννη τραγούδια. Είπαμε μέχρι δημοτικά, νησιώτικα, δεν μπορώ τώρα να τα φέρω στο νου μου. Ναι, δίσκους γραμμοφώνου στην αρχή. Κάνανε μεγάλες πωλήσεις αυτοί οι δίσκοι εκεί. Εμείς πληρωνώμασταν εφάπαξ, δηλαδή με το κομμάτι. Εγώ, σε πληροφορώ δεν έχω πάρει ποτέ ποσοστά από δίσκους. Ούτε στην Ελλάδα πήρα ποτέ. Δεν μου έδιναν...»

Όμως, η Ρένα Ντάλλια φαίνεται πως δεν θυμάται κα-

λά. Οι ηχογραφήσεις όπως φαίνεται από τους δίσκους που κυκλοφόρησαν, έγιναν από την εταιρεία Nina κι όχι από την εταιρεία Liberty.

Οι στίχοι του τραγουδιού είναι οι παρακάτω:

*Τα σφουγγαράδικα ήρθαν για λό
απ' το ταξίδι τους το μακρινό
στο Τάρπον οι Έβληηνες σφουγγαράδες
φέτος ρεφάρανε, πήραν παράδες.*

*Πήγαν σ' άβλα νερά, βρήκαν σφουγγάρια
και τα γεμίσανε όλα γ' αμπάρια
Πήρανε τάβιρα, πίνονν ρβεντάνε
κι ό,τι τραβήξανε το ψησιμονάνε.*

*-Γεια σου Παπαϊωάννου με τα ωραία τραγούδια σου!
(φωνή της Ρ. Ντάλλια)*

*Η σφουγγαράδικη ζωή παιδιά
έχει φουρτούνες μες στην καρδιά*

-Γεια σου Ρένα! (φωνή του Γ. Παπαϊωάννου)

*Όταν δουλεύνε και κοινομάνε
πιο φίνα απ' όσουδ μας, αυτοί περνάνε.*

*Στο Τάρπον οι Έβληηνες οι σφουγγαράδες
φέτος ρεφάρανε, πήραν παράδες.*

Ακούγοντας το τραγούδι κάποιος, δεν μπορεί παρά να θυμηθεί το παρεμφερές περιεχομένου τραγούδι του Γιώργου Μπάττ «Οι Σφουγγαράδες». Στο τραγούδι ό-

